

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ПРАВА	
Изборно подручје (модул)		/	
Врста и ниво студија		ДОКТОРСКЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ	
Назив предмета		ПРАВО ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	
Наставник (за предавања)		Проф. др Предраг Димитријевић, Проф. др Дејан Вучетић, Доц. др Милош Прица	
Наставник/сарадник (за вежбе)		/	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	12	Статус предмета (обавезни/изборни)	изборни
Услов	/		
Циљ предмета	Развој и унапређење сазнања и теоријско-научних схватања и развијање академских способности у области права локалне самоуправе, као и овладавање потребним знањима и вештинама за решавање практичних проблема у области права локалне самоуправе.		
Исход предмета	Савладавањем студијског програма из Права локалне самоуправе на докторским студијама на Правном факултету у Нишу студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције: темељно познавање и разумевање дисциплине права локалне самоуправе; способност решавања теоретских и практичних проблема уз употребу научних метода и поступака као и способност конструкције нових модела функционисања јединица локалне самоуправе; повезивање основних знања из различитих области и њихова примена; способност праћења савремених достигнућа у области права локалне самоуправе; развој напредних вештина у употреби знања у подручју локалне самоуправе.		
Садржај предмета			
<p>1. Појмовна и концепцијска питања</p> <p>Локална самоуправа. Локална управа. Локална јединица. Локална заједница. Концепције о улози локалних јединица: деконцентрација, децентрализација, територијална аутономија, деволуција, начело супсидијарности, комунална концепција. Елементи аутономије локалних самоуправних јединица. Концепција локалне самоуправе у Србији. Међународни акти о локалној самоуправи. Европска повеља о локалној самоуправи. Европска повеља о градовима. Европска повеља о регионалној самоуправи.</p> <p>2. Територијална основа локалне самоуправе</p> <p>Начела територијалне поделе. Опште и специјалне локалне јединице. Монотипска и политипска структура (врсте локалних јединица). Велике и мале локалне јединице (проблем величине). Критеријуми и оптимална величина локалних јединица. Мењање територијалне поделе и утицај локалног становништва. Компаративни примери територијалне организације. Територијална подела у Р. Србији.</p>			

3. Локални послови

Вертикално разграничење јавних послова. Различите европске традиције вертикалног разграничења. Значење начела супсидијарности за вертикално разграничење. Правне технике одређивања локалног самоуправног делокруга: општа клаузула и енумерација. Обавезни и факултативни делокруг. Основне групе локалних послова. Комуналне службе. Иновације у обављању локалних послова. Тржишни механизми и локалне јавне службе. Регионални послови. Аутономија у обављању самоуправних послова. Разлика самоуправног и пренесеног делокруга. Уобичајени пренесени делокруг. Правне технике преношења послова државне управе на локалне јединице. Пренесени делокруг у односу према подручним органима средишње државне управе. Локални послови у Р. Србији.

4. Управљање у локалној самоуправи

Локални органи и процеси управљања локалном јединицом. Облици непосредног одлучивања грађана (скупштине свих грађана, зборови грађана, референдум, грађанска иницијатива). Институције учешћа грађана у локалним пословима (децентрализована тела, кооптирање грађана, удружења грађана). Локално представничко тело: страначки систем, локални изборни систем, бирачко право, мандат, одговорност, састав, надлежности, начин рада. Локална влада. Функције локалне владе. Типови локалне владе: једноставни и развијени монократски тип, одборски тип, комитетски тип (и њихове варијанте). Савремени трендови у избору локалног вођства: непосредни избор начелника, градски менаџери. Локалне управне организације: регулативне, координативне, сервисне. Управљање у српској локалној самоуправи.

5. Односи централне државе и локалне самоуправе

Начела односа државе и локалне самоуправе. Средства утицаја централних органа на локалну самоуправу: правна регулација локалне самоуправе, подела послова, обавештавање, пружање помоћи, надзор, интервенције, финансијски инструменти. Надзор државних органа и тела над локалном самоуправом. Надзор у самоуправном и у пренесеном делокругу. Надзор над општим и појединачним актима. Финансијски надзор. Надзор централне извршне власти, судова и посебних тела (омбудсман). Заштита локалне самоуправе. Конституционализација локалне самоуправе - право грађана на локалну самоуправу. Заступање локалних интереса у органима централне државе. Судска заштита, уставно-судска заштита, надзорни механизми Савета Европе. Централно-локални односи у Србији.

6. Децентрализација и савремене тенденције у јавној управи

Глобализација. Урбанизација и развој градова. Градови и њихови специфични проблеми у систему локалне самоуправе. Велеградови и главни градови. Регионализам, регионална самоуправа, регионализација и вишестепено управљање. Европска унија и регионализација. Регионалне јединице у светлу регионалне политике ЕУ. Евроинтеграција и хармонизација локалне самоуправе. Деловање Савета Европе, Европске уније и других међународних субјеката. Етницитет и локална самоуправа: мањинска самоуправа.

7. Процес децентрализације

Децентрализација и савремене реформе јавне управе. Децентрализација у континенталним западноевропским земљама. Децентрализација у англосаксонским земљама. Децентрализација у транзиционим земљама.

<p>Децентрализација као светски процес. Политика и спровођење децентрализације. Стратегија децентрализације. Циљеви децентрализације. Програм и детаљни план децентрализације. Правни темељи децентрализације. Органи, тела и субјекти за спровођење децентрализације. Фазе процеса децентрализације. Претпоставке успешне децентрализације. Ризици децентрализације. Процес децентрализације у Р. Србији.</p>	
<p>Теоријска настава</p>	<p>Теоријска схватања локалне самоуправе. Типови локалне самоуправе: француско-немачки, северноамерички, енглески и руски. Историја институција локалне самоуправе, с посебним нагласком на локалној самоуправи у Краљевини Југославији и СФР Југославији. Структура локалне самоуправе: децентрализација и деконцентрација; вишестепеност; однос с централним органима; финансирање локалне самоуправе. Општина као основни облик локалне самоуправа. Комунална економија; делови општине или «месна самоуправа»; мала и велика општина; град и велеград. Локална самоуправа вишег степена или заједница општина. Регионално право: појам региона; региони у републици, у монархији и под режимом међународнога права; федерализам као регионализам.</p>
<p>Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)</p>	<p>.</p>
<p>Литература</p>	
1	<p>П. Димитријевић и Д. Вучетић, Систем локалне самоуправе, Београд: Службени гласник, 2011. (ISBN 978-86-519-0947-7)</p>
	<p>М. Јовичић, Локална самоуправа, Београд: Службени гласник, 2006.</p>
2	<p>Д. Вучетић, Децентрализација у континенталним системима, Ниш, 2012.</p>
3	<p>М. Пајванчић, Д. Вучетић et. al., Појмовник децентрализације, Београд, Канцеларија Националног савета за децентрализацију, 2011. (ISBN 978-86-914985-1-1)</p>
4	<p>Ђ. Блажић, Локална самоуправа, Подгорица, 2012.</p>
5	<p>Caulfield, Janice, Helge O. Larsen (eds.) (2002) Local Government at the Millenium.</p>
6	<p>Opladen: Leske & Budrich. Baldersheim, Harald, Michal Illner, Hellmut Wollmann (eds.) (2003) Local Democracy in Post-Communist Europe.</p>
7	<p>Edward Elgar. Horvath, Tamas M. (ed.) (2000) Decentralization: Experiments and Reforms. Budapest: LGI.</p>
8	<p>Kandeva, Emilia (ed.) (2001) Stabilization of Local Governments. Budapest: LGI.</p>
9	<p>Peteri, Gabor (ed.) (2002) Mastering Decentralization and Public Administration Reforms in Central and Eastern Europe. Budapest: LGI.</p>
10	<p>Marcou, Gerard (ed.) (2002) Regionalization for Development and Accession to the European Union. Budapest: LGI.</p>
11	<p>Swianiewicz, Pawel (ed) (2010) Territorial Consolidation Reforms in Europe. Budapest: LGI.</p>
<p>Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године</p>	

Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
Методе извођења наставе	Вербално излагање материје; Визуелни прикази (коришћење табела, образаца, графикона и сл.) на табли или помоћу видео-бима; Постављање и решавање хипотетичких примера и проблема; Дискусија (питања, одговори и полемика); Подстицање сваког студента појединачно да се активно укључује у процес савладавања материје и стицања знања; Иницирање студената да се путем семинарских радова укључују у процес научно-истраживачког рада.			
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања	0-10	писмени испит		
практична настава	0-15	усмени испит		50
колоквијуми	0-12			
семинари	0-8			
Списак тема по недељама				
1			ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА – ПОЈАМ И КАРАКТЕРИСТИКЕ	
2			ПОЈМОВНА РАЗГРАНИЧЕЊА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ (ЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА, ДЕКОНЦЕНТРАЦИЈА, ДЕВОЛУЦИЈА, ДЕРИЛИКЦИЈА, ЛОК. САМОУПРАВА, РЕГИОНИ, ТЕРИТОРИЈАЛНА АУТОНОМИЈА)	
3			ДИНАМИКА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ	
4			ТЕРИТОРИЈАЛНИ АСПЕКТИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	
5			КРИТЕРИЈУМИ ЗА ФОРМИРАЊЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	
6			ФУНКЦИОНАЛНИ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ. ЛОКАЛНИ ПОСЛОВИ	
7			МЕЂУНАРОДНИ АКТИ О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ. ЕВРОПСКА ПОВЕЉА О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ. ЕВРОПСКА ПОВЕЉА О ГРАДОВИМА. ЕВРОПСКА ПОВЕЉА О РЕГИОНАЛНОЈ САМОУПРАВИ.	
8			ПРИНЦИП СУПСИДИЈАРНОСТИ	
9			УДРУЖЕЊА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ И МЕЂУОПШТИНСКА САРАДЊА	
10			ВЕЛЕГРАДОВИ И ГЛАВНИ ГРАДОВИ	
11			ОБЛИЦИ НЕПОСРЕДНОГ	

			ОДЛУЧИВАЊА ГРАЂАНА (СКУПШТИНЕ СВИХ ГРАЂАНА, ЗБОРОВИ ГРАЂАНА, РЕФЕРЕНДУМ, ГРАЂАНСКА ИНИЦИЈАТИВА)	
12			ЦЕНТРАЛНО ЛОКАЛНИ ОДНОСИ	
13			ИЗВРШНА ВЛАСТ У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	
14			САВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ У ИЗБОРУ ЛОКАЛНОГ ВОЂСТВА: НЕПОСРЕДНИ ИЗБОР НАЧЕЛНИКА, ГРАДСКИ МЕНАџЕРИ.	
15			СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ И ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	